

LBRIS

We know
books

**POEZIE SIMBOLISTĂ
ROMÂNEASCĂ**

A N T O L O G I E

*Prefață, selecția textelor și
bibliografie selectivă:*
Luminița Bușcaneanu

Prefață	13
Alexandru Macedonski	20
Ștefan Petica	28
Dimitrie Anghel	35
George Bacovia	42
Ion Minulescu	54
Demostene Botez	58
Alice Călugăru	60
Mihail Celarianu	62
Mihail Cruceanu	63
Nicolae Davidescu	65
Traian Demetrescu	67
Gabriel Donna	68
Elena Farago	71
Barbu Fundoianu	72
Alexandru Gherghel	73
Dumitru Iacobescu	76
Emil Isac	77
D. Karnabatt	78
Claudia Millian	80
Alfred Moșoiu	81
Barbu Nemțeanu	84
Alexandru Obedenaru	86
Gh. Orleanu	87
Vintilă Paraschivescu	88
Cincinat Pavelescu	89
Alexandru Petroff	90
I. M. Rașcu	93
Marcel Romanescu	94
Mihail Săulescu	97
Iuliu Cezar Săvescu	98
Eugeniu Speranția	99
Alexandru Teodor Stamatiad	101
Eugeniu Ștefănescu-Est	106
Constantin T. Stoika	107
Alexandru Vițianu	109
Bibliografie selectivă	

Alexandru Macedonski, Ștefan Petică, Dimitrie Anghel, Ion Miulescu și George Bacovia, prezintă un ansamblu de voci contrapunctice armonioase în elaborata polifonie generată care este simbolismul universal. Selecția de texte, prezentată mai jos, integrează armonios noua civilizație spirituală, cea a Cărții moderne.

ALEXANDRU MACEDONSKI

HINOV

Sfărâmături de urne – oriunde –
lespezi de marmoră mari
sub care zac atâți legionari,
iată Hinovul; – în el s-ascunde
potopul de secolii ce-a curs.

Călcând această țărână mută,
văd ce nu vedeți voi:
umbrele-acelor eroi
ai căror urmași suntem noi;
și stând în valea tăcută,
îmi râd de ritm
și de-orice reguli îmi râd;
ritmul meu e zgomotul
ce-l fac cu zalele lor.

Îi văd... s-arată: sculatu-s-au toți
de sub pietre...
Trec –
Trec sute; iată-i: de-oțel le e coiful,
lat era românul în spete, – ondulat
avea părul; puternic brațul.

Roma veche întreagă
se-nșiră pe dinaintea mea:
Consuli,

proconsuli,
matroane, copile, liberi –
Roma veche întregă
pontifici, apoi, și vestale,
flamini,
saturnale. –
Salutare, eternă stea,
pe-aceste țărături pribeagă.
Tăceți, o! versuri deșerte...
Și tu, la pământ, poete; –
trec Caesarii –
sărută pământul acesta:
e sfânt.

ÎN ATELIER

„Voiesc, iubite pictor, o pânză cum n-a fost...
Să văd din întuneric că iese-n pielea goală
Satana care-n mine stârnește o răskoală
Pe când zadarnic caut de el un adăpost.

Îl văd frumos și searbăd, aproape o fecioară,
Având pe-o gingășie de Bacchus indian
O frunte visătoare sub păr de-atenian
Și-n buzele-i de flăcări cutremure ce-omoară.

Fă-l dulce totdeodată ca taina unui vis
Ce-n leagănu-i de aur te-adoarme cu blândețe
Atunci când plin de viață și beat de tinerețe
Te lași pe nesimțite s-aluneci spre abis.

We know
books

Sau scoate-l dimpotrivă din negura cu șoapte,
Năluca fără seamăn cu ochii scânteinzi,
Întocmai cum e-n clipa sălbaticii izbânzi
Când sufletul mi-l soarbe în fiecare noapte."

Și jalnica ființă, furată de-aiurare,
Când pasul și-l mai duse prin largu-atelier,
Isterica privire pe niste lănci de fier
S-opri încremenită de-a lor străfulgerare.

Apoi, din frământarea lucioasă ce zărea
Că sapă împrejurul-i o roșie vâltoare
Din care e ajunsă de flăcări arzătoare,
Simți că se aruncă Satana peste ea.

NOAPTEA DE DECEMVRIE

(fragment)

.....
Pierduți sunt toți robii, cu cai, cu cămile...
Sub aeru-n flăcări, zac roșii movile...
Nainte – în lături – napoi – peste tot,
Oribil palpită aceeași culoare...
E-aprins chiar pământul hrănit cu dogoare,
Iar ochii se uită zadarnic, cât pot –
Tot roșu de sânge zăresc peste tot
Sub aeru-n flăcări al lungilor zile.

Și foamea se face mai mare – mai mare,
Și, zilnic, tot cerul s-aprinde mai tare...
Bat tâmplele... – ochii sunt demoni cumpliți...

Cutremur e setea, ș-a foamei simțire
E șarpe, ducându-și a ei zvârcolire
În pântec, în sânge, în nervii-ndârjiți... –
Bat tâmpilele... – ochii sunt demoni cumpliți.

Abia mai pășește cămila ce-l poartă...
Speranța, chiar dânsa, e-n sufletu-i moartă... –
Dar iată... – părere să fie, sau, ea?...
În zarea de flăcări, în zarea de sânge,
Lucește... – Emirul puterea și-o strânge... –
Chiar porțile albe le poate vedea...
E Meka! E Meka! ș-aleargă spre ea.

Spre albele ziduri, aleargă – aleargă,
Și albele ziduri, lucesc – strălucesc, –
Dar Meka începe și dânsa să meargă
Cu pasuri ce-n fundul de zări o răpesc,
Și albele ziduri, lucesc – strălucesc!

Ca gândul aleargă spre alba nălucă,
Spre poamele de-aur din visu-i ceresc...
Cămila, cât poate, grăbește să-l ducă...
Dar visu-i, nu este un vis omenesc –
Și poamele de-aur lucesc – strălucesc –
Iar alba cetate rămâne nălucă.

Rămâne nălucă, dar tot o zărește
Cu porți de topaze, cu turnuri de-argint,
Și tot către ele s-ajungă zorește,
Cu toate că știe prea bine că-l mint
Și porți de topaze, și turnuri de-argint.

We know
books

Rămâne nălucă în zarea pustiei
Regina trufașă, regina magiei,
Frumoasa lui Meka – tot visul țintit,
Și vede pe-o iasmă că-i trece sub poartă...
Pe când șovăiește cămila ce-l poartă...
Și-n Meka străbate drumetul picot,
Plecat șchiop și searbăd pe drumul cotit –
Pe când șovăiește cămila ce-l poartă...

Și moare emirul sub jarul pustiei –
Și focu-n oada se stinge și el,
Iar lupii tot urlă pe-ntinsul câmpiei,
Și frigul se face un brici de oțel...
Dar luna cea rece, ș-acea dușmănie
De lupi care urlă, – ș-acea sărăcie
Ce-alunecă zilnic spre ultima treaptă,
Sunt toate pustia din calea cea dreaptă,
Ș-acea izolare, ș-acea dezolare,
Sunt Meka cerească, sunt Meka cea mare...
Murit-a emirul sub jarul pustiei.

IMN LA SATAN

Satan, fermecător Satan, proteu ce ești ascuns în toate,
În iadul tău primesc să ard, fiindcă altfel nu se poate;
Te-ador, Satan, fiindcă tu ești zâmbet, rază și culoare,
Ești cugetări și ești simțiri, ești aur, vin, cântare, floare, –
Ești tot ce e ispititor: plasticități de corpuri goale, –
Și zbor spre cer și voluptăți ce sunt titanice răscoale...
O! singur zeu, fiindcă rău – iar răul singur este forță –
Al tău e-ntregul Univers, plecat sub sabie și torță...

Când ai lipsi, ar fi tăcerea și nemișcarea și robia...

Satan, — oh! iartă-mi neghiobia!

LIPSIS

We know
books

Satan, fermecător Satan,
Nemilostiv, cum e dorința,
Și ager, cum e iscusința,
Tot mai activ din an în an;
Semeț cum este biruința...
Satan, dorință de știință,
Satan, dorință de frumos,
Satan, voință și putință,
Pe-altarul tău mă-aduc prinos...
Jos, jos fățarnicia...

Când ai lipsi, ar fi tăcerea și nemișcarea și robia...

În ochi adânci când scânteiezi, pe buze roșii când răsufli,
Averi de-avari le risipești prin simțuri reci furtuni când sufli;
Înnebunești pe prea cuminți, ce stau tâmpiți de-nțelepciune
Și schimbi deodată în focar ce-a fost mai stins ca un tăciune.
Tu, care culci sub sărutări în silinția ta sublimă
Pe crinul fraged ca să smulgi beția rară printr-o crimă,
Oh!... singur rodnic peste tot, când spargi a cerurilor boltă
Și plumb topit în ea țâșnești a vieții aprigă revoltă,
Satan, — oh! iartă-mi neghiobia.

Arhanghel de-aur și de foc,
Ce-nsămânțezi Dumnezeirea,
Urmându-ți vecinic siluirea,
Din timp în timp, din loc — în loc,
Și ce-o supui să-ți rabde firea...

Satan, nenvinsă bărbăție,
Adolescent în orice timp,
Urmează-a ta împărăție
Și prăvălește-orice Olimp...

Când ai lipsi, ar fi tăcerea și nemișcarea și robia...
Oh!... iartă-mi, iartă-mi neghiobia.

O UMBRĂ DE DINCOLO DE STYX

Efebul cu ochi palizi, flori mistice de-o clipă,
Năluca argintie din bruma unui vis,
A fost în scurta-i viață o muzică ce-n pripă,
Plângând pe-un flaut magic, se duse în abis.

Luntrașul cu chip palid i-a stat sinistru-n cale,
Lăsându-mă pe țărături să plâng rătăcitor,
Și mult timp mângâiere n-a fost pentru-a mea jale,
Dar traiul e un balsam, și omul, uitător.

Și totuși, floarea clipei, chiar astăzi câteodată,
Efebul din Novara cu ochii de mister,
Reurcă din adâncuri, lumină sidefată,
Ca luna oglindită de mare și de cer.

La țarm îl readuce luntrașul fără milă...
Îl smulg ca printr-un farmec de-al morții adăpost,
Tot nalt, tot zvelt, tot tânăr — plâpând ca o zambilă —
Și-n repedeia lui umbră mă văd precum am fost.

II

Ochii mari și melancolici,
Triști de visele duioase,
M-au privit odată dornici
Pe sub gene mătăsoase.

Și în calda tremurare
Din adâncă lor ispită,
Ei păreau o rugă care
Se înalță tăinuită.

Fața pală ca petala
Rozelor de primăvară
Se-nclină cu ideala
Rafaelica fecioară.

De-al său zâmbet, ca și blândul
Sufflet îmbătat de rouă,
Înfloreă extatic gândul
Fermecat de viață nouă.

Iar cu zbor de aripi fine
Cobora pe raze clare
Din înalțuri cristaline,
Lin, albastra-nseninare.

Și dorința chinuită,
Groaza mea de altă dată,
Fu o umbră rătăcită
Peste-o seară parfumată.

VI

Tu ești o albă rugăciune
'Nălțată-n templul sfânt al vieței,
Asemeni rozelor plăpânde
Ce-n ceasul clar al dimineței
Zâmbesc de rouă tremurânde.

Tu ești o blândă rugăciune,
Asemeni binecuvântărei
Ce din 'nălțimea azurie
Coboară-n faptul inserărei
Pe-un val de lină armonie.

Tu ești o sfântă rugăciune,
Ca o privire de madonă,
Iar vorba ta înaripată
E un parfum de anemonă
La o icoană întristată.

Tu ești o sfântă rugăciune
Căzând pe frunți în umilință.
O, de-aș putea cunoaște-odată,
Pierdut în dulcea pocăință,
Misterul rugei fără pată!